

vliegvelden hadden moeten aanleggen.¹ Gestraft werden ook tien Japanse functionarissen (vier kregen zware vonnissen) die vrouwen en meisjes uit enkele kampen op Midden-Java tot prostitutie hadden gedwongen – de kolonel van wie dat plan was uitgegaan en wiens identiteit pas na geruime tijd kon worden vastgesteld, bleek in Japan zelfmoord te hebben gepleegd.

Wij zullen straks nog over enkele vonnissen apart schrijven maar willen het vooreerst bij dit beknopte overzicht laten – overzicht van wat men 'de Indische bijzondere rechtspleging' zou kunnen noemen.

Die rechtspleging nu is op specifieke moeilijkheden gestuit. De meeste Japanners spraken slechts Japans – elke getuigenverklaring, hetzij schriftelijk, hetzij mondeling, en elk woord dat door de president of een van de leden van de Temporaire Krijgsraden of door de auditeur-militair werd gezegd, elk woord ook van de Japanse advocaten of van de Japanse verdachten (behalve als zij enig Engels spraken), moest worden vertaald – daar waren tolken voor aangetrokken. Ernstiger evenwel was dat menige Temporaire Krijgsraad de indruk kreeg dat op de getuigenverklaringen veel viel af te dingen. 'In volkomen begrijpelijke verbittering', aldus in '85 mr. L. F. de Groot, die in april '47 lid en enige tijd later president werd van de belangrijkste Temporaire Krijgsraad: die te Batavia,

'getuigde men . . . maar al te gaarne *tegen* Japanners, waarbij om velerlei redenen vaak schromelijk werd overdreven; 'herkenningen' van foto's en confrontaties met lieden door welke men was mishandeld of met wie men anderszins in aanraking was geweest, werden met een ontstellend gemak en ontstellende onverschilligheid gedaan; lieden die bij het opsporingsonderzoek betrokken waren (zowel ongeschoold als geschoold personeel)², gaven dikwijls blijk van een volkomen gebrek aan objectiviteit en verantwoordelijkheidsbesef bij het verhoren van getuigen en op andere wijzen inzamelen van gegevens . . . Gevolg van deze, zoals gezegd begrijpelijke maar niettemin laakbare, opvattingen was dat het supprimeren van gunstige tegenover ongunstige inlichtingen omtrent een Japanner . . . een veel voorkomend verschijnsel was.'³

Het was mr. de Groot, die sinds '31 werkzaam was geweest bij de

¹ Een deel van deze groep werd in Singapore berecht door een Britse militaire rechtbank, waaraan een Nederlandse rechter was toegevoegd. ² In eerste instantie waren dat de leden van de *War Crimes Investigation Teams* geweest. ³ L. F. de Groot: 'De rechtspraak inzake oorlogsmisdadigers in Nederlands-Indië (1947–1949)', *Militair-Rechtelijk Tijdschrift*, maart 1985, p. 86.